

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

Program Profilaktyki

Prewencja depresji i działań autodestrukcyjnych wśród uczniów szkół
artystycznych

2020-08-31

Program Profilaktyki

PROGRAM PROFILAKTYCZNY

Policealnego Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

Prewencja depresji i działań autodestrukcyjnych wśród uczniów szkół artystycznych

Regulamin profilaktyki opracowany na podstawie Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. (Dz. U. z 2017 r. poz. 783, 1458 i 2439) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałaniu narkomanii w ramach realizacji programów wychowawczo-profilaktycznych.

1. Wstęp

Ukończenie szkoły średniej to bardzo ważny moment dla rozwoju osobistego. Młoda osoba doświadcza wolności i samostanowienia, chce zadbać o realizację swoich planów, konkretyzuje swoje cele krótko i długoterminowe. To bardzo często trudny moment decyzyjny dla podjęcia dalszego kształcenia, dla wielu z nich policealne studium jest jednym z etapów, by zastanowić się nad tym, w jakim kierunku mogą wykorzystać swój potencjał osobisty, swoje zainteresowania, zdolności oraz możliwości. Jest to także dość trudny czas szczególnie dla osób, których plany dotyczące edukacji, zainteresowania oraz znajomość swojego potencjału osobistego nie jest do końca sprecyzowana. To osoby, którym bardzo często w środowisku rodzinnym, ale także szkolnym nie dostarczono precyzyjnych informacji zwrotnych co do umiejętności i możliwości.

Nasza szkoła zwraca na ten aspekt szczególną uwagę, gdyż absolwent Studium powinien posiadać odpowiednią wiedzę, kompetencje oraz umiejętności do pracy z jednostką i grupą. To założenie nakłada na grono pedagogiczne, a w szczególności opiekunów grup oraz pracujących w instytucji pedagogów i psychologów obowiązek obserwacji zachowania, reakcji oraz monitorowania wszelkich zmian, jakie zachodzą u osoby. To jest bardzo ważne ze względu na podjęcie przyszłej roli animatora, prowadzenia podopiecznych, czy rozwiązywania ich problemów.

Podstawowe założenia dotyczące pracy z jednostką i grupą zawarte są w sylabusach dotyczących poszczególnych przedmiotów, niemniej jednak na uwagę zasługuje przede wszystkim program z zakresu psychologii, praktyki kompetencji społecznych, podstaw pomocy

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 2, 50-238 Wrocław

tel. 71 322 20 68, 322 76 82

tel./fax 71 792 50 01

www.skiba.edu.pl

e-mail: skiba@skiba.edu.pl

Program Profilaktyki

psychologicznej, pedagogiki, wiedzy o społecznościach lokalnych, technik świadomej pracy z ciałem. Tematyka zawarta w tych programach jest szczególnie ważna dla samych słuchaczy, poruszanie tych zagadnień na zajęciach ich skrupulatne omawianie przyczynia się do konfrontacji z samym sobą, do dostrzeżenia tego, co wymaga pracy, wyjaśnienia, a nawet podjęcia pewnych procedur konsultacyjnych czy poradnianych. To bardzo ważny moment dla osoby, gdzie może ona skonfrontować się z tym, jaką reprezentację rzeczywistości posiada, w jaki sposób analizuje swoje relacje z innymi, w jaki sposób siebie spostrzega, a także w jaki sposób ocenia nie tylko swoje umiejętności i możliwości oraz czy ma szansę je wykorzystać, ale także to, w jaki sposób to się przyczynia do rozwiązywania przez nią sytuacji problemowych i trudnych.

Dzięki tym przyjętym założeniom nasi słuchacze mają możliwość nie tylko rozbudzić, podjąć zainteresowania w kierunku zagadnień związanych z kulturą i sztuką, ale także w wielu wypadkach ją kontynuować, ponadto, przyswoić sobie i uzupełnić braki z tzw. wiedzy ogólnej. Niemniej, to co jest dla nas kluczowe, to zwrócenie uwagi na własny i innych sposób funkcjonowania, możliwość większego zadbania o kulturę osobistą, położenie nacisku na te wartości, które kształtują dojrzałą osobowość: szacunek wobec siebie i innych, ich poglądów, sposobu bycia, życia; dopuszczanie innych do realizacji zadań, do możliwości wypowiedzenia się czy wysłuchania jak również rozbudzanie i kształtowanie więzi i odpowiedzialności za innych.

Realizowanie wyżej wymienionych zamierzeń jest możliwe na drodze przyjęcia dwóch podstawowych założeń, iż jesteśmy instytucją, która sprzyja samorozwojowi naszego słuchacza, a także stwarzamy optymalne warunki do budowania i wspierania prawidłowych relacji społecznych. W związku z tym, przyjęte założenia wymagają sprecyzowania oddziaływań w zakresie rozwijania sfery intelektualnej, emocjonalnej i społecznej.

2. Diagnoza potrzeb.

Pomysł programu zrodził się na podstawie wieloletnich obserwacji pedagogów, nauczycieli przedmiotowców, psychologów i terapeutów pracujących w naszej jednostce organizacyjnej. Dostrzegamy rokrocznie z jakimi problemami przychodzą do nas młodzi ludzie, z czym się zmagają od dłuższego czasu, jakie działania temu towarzyszą. Każde zajęcie, działania podejmowane w ramach różnorodnych projektów stanowią obserwację tego, co jest problematyczne. Ważnym aspektem jest także narracja samych osób zainteresowanych oraz jej analiza jakościowa, która wyraźnie wskazuje na zasoby, ale też braki u niektórych osób. Głównym obszarem pracy pozostaje wciąż poczucie własnej wartości i samoocena, rozwój samoświadomości, kształtowanie tożsamości, a więc dokładnie te aspekty, które w dużej mierze zabezpieczają osobę przed wyuczoną bezradnością w sytuacjach stresowych i problemowych, przed uzależnieniami, próbami samobójczymi czy depresją. Stąd też nasza praca kładzie nacisk przede wszystkim na relacje, by móc w krótkim czasie zdiagnozować

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 2, 50-238 Wrocław

tel. 71 322 20 68, 322 76 82

tel./fax 71 792 50 01

www.skiba.edu.pl

e-mail: skiba@skiba.edu.pl

Program Profilaktyki

trudności, odpowiednio je pokategoryzować oraz udzielić konsultacji i wsparcia. Dotyczy to przede wszystkim wsparcia poznawczego – dania odpowiednich informacji na temat tego, co się dzieje, co ma miejsce, wyjaśnienia, z jakiego powodu dotychczasowe strategie „nie pracują” i do czego może się przyczynić ich dalsze stosowanie, jakie może to stanowić konsekwencje oraz ewentualne skierowanie do instytucji pomocowych, wskazanie miejsc (głównie bezpłatnych np. Pracownia Konsultacji i Poradnictwa Psychologicznego dla osób dorosłych działająca przy Instytucie Psychologii UWr lub innych placówek bezpłatnych – NFZ czy płatnych w zależności od decyzji słuchaczy), a także wsparcia emocjonalnego – wykazanie się empatią wobec przeżyć osoby, uczuć, które przeżywa, zrozumienia jej położenia. Niestety, to, co odnotowujemy to brak przepracowania kwestii z przeszłości – głównie relacje rodzinne, problemy przemocowe (w dużej mierze przemoc psychiczna), doszłe lub nie próby samobójcze osób w rodzinie czy uzależnienia. Do tego dochodzą trudności związane z funkcjonowaniem socjo-ekonomicznym rodziny co wiąże się z samodzielnym utrzymaniem większości naszych słuchaczy podejmujących stałą pracę zarobkową lub sezonową – wakacyjną poza granicami kraju. Tylko w niektórych wypadkach jest to praca przygotowująca do realizacji zadań związanych z prowadzeniem grup animacyjnych, a więc pokrywająca się z profilem naszej szkoły.

3. Cele programu i założenia:

Podstawy teoretyczne naszego programu wyznaczają dwie istotne koncepcje: Teoria Zachowań Problemowych Jessora – nowsza nazwa Teoria Zachowań Ryzykownych i Model Stresu Społecznego - Rhodes, Jason) (por. Kwiatkowski P., 2016. Teoretyczne konteksty profilaktyki niedostosowania społecznego, Wrocław, Oficyna Wydawnicza ATUT, s.242-253).

a. Teoria Zachowań Ryzykownych Jessora – podstawą jest pięć systemów wpływu

- struktura socjodemograficzna;
- system osobowościowy (motywacja, wartości, przekonania osobiste, kontrola);
- socjalizacja (rodzina-ideologia-klimat; rówieśnicy, media);
- system postrzeganego środowiska (wsparcie, wzorce, postawy, kontrola sprawcza w przypadku rodziców, rówieśników);
- system behawioralny (zachowania osoby, w tym problemowe). W tej teorii trzy podsystemy są bardzo mocno ze sobą powiązane: osobowość, system postrzeganego środowiska i zachowania jednostki. Dwa pozostałe są pośrednio powiązane z zachowaniem, kształtują osobowość i system percepcji środowiskowej. Jessor w swojej teorii wyodrębnia czynniki ryzyka i czynniki protekcyjne. Ryzykowne – to trzy kategorie: wzorce negatywne, okazje, podatność, a protekcyjne, inaczej ochronne to: wzorce pozytywne, kontrola, wsparcie. Czynniki protekcyjne oddziałują na dwa sposoby – ich deficyt może sam z siebie stwarzać sytuacje problemowe, ale też mogą osłabiać działanie czynników ryzykownych.

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 2, 50-238 Wrocław

tel. 71 322 20 68, 322 76 82

tel./fax 71 792 50 01

www.skiba.edu.pl

e-mail: skiba@skiba.edu.pl

Program Profilaktyki

Podsumowując, zaproponowany Model Jessora wskazuje na dwa kierunki działań psychoprofilaktycznych. Pierwszy kierunek to budowanie czynników protekcyjnych i wzmacnianie ich działania czyli dostarczenie pozytywnych wzorców, zwiększenie skuteczności kontroli, dostarczenie wsparcia w radzeniu sobie z problemami. Natomiast, drugi kierunek to eliminowanie lub zmniejszanie oddziaływań czynników ryzykownych (izolowanie).

b. Model Stresu Społecznego

Model ten zakłada interakcję czynników ryzyka z czynnikami ochronnymi. W tej teorii czynniki ryzyka stanowią trzy kategorie: stres, normalizacja, doświadczenie, natomiast czynniki protekcyjne to: więzi, umiejętności, zasoby. Zaburzenia w zachowaniu są możliwe, gdy dziecko znajduje się w trudnej sytuacji psychologicznej (stres), postrzega, że to coś nazywane jest dewiacją, a to w jego środowisku jest akceptowane (normalizacja) i że wykorzystywało ten lub podobny sposób zachowania (doświadczenie).

Ryzyko będzie niższe, gdy:

- osoba czuje się pozytywnie związana z osobami znaczącymi;
- posiada wiedzę i sprawność do rozwiązywania swoich trudności;
- posiada korzystne cechy indywidualne i może liczyć na pomoc otoczenia (zasoby).

W związku z powyższym, Szkolny Program Profilaktyczny obejmuje następujące standardy etyczne i zawodowe:

- szkoła zapewnia swoim słuchaczom poczucie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego;
- stosunki interpersonalne w szkole budowane są na zasadach poszanowania godności i praw wszystkich podmiotów społeczności szkolnej;
- szkolny program profilaktyczny oparty jest na kanonie podstawowych wartości etyczno-moralnych.

Celem głównym jest:

- propagowanie zdrowego i higienicznego stylu życia dla zachowania właściwej kondycji psycho-fizycznej;
- uwrażliwienie słuchaczy na pojawiające się zagrożenia dla ich rozwoju osobistego i nadwyżerzenia zasobów personalnych.

Cele szczegółowe:

- rozwijanie umiejętności radzenia sobie z napięciami pojawiającymi się w trudnych, problemowych sytuacjach;
- wzmocnienie poczucia własnej wartości i pozytywnego myślenia,

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 2, 50-238 Wrocław

tel. 71 322 20 68, 322 76 82

tel./fax 71 792 50 01

www.skiba.edu.pl

e-mail: skiba@skiba.edu.pl

Program Profilaktyki

- kształtowanie umiejętności poprawnej komunikacji (nazywania sytuacji problemowych, dookreślania trudności);
- poszerzenie perspektywy wykorzystania różnego rodzaju instytucji pomocowych,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach agresji, przemocy, uzależnień, depresji.

Człowiek może stać się dewiacyjny pod wpływem nacisku i presji normatywnej, niezaspokojonych potrzeb i udaremnionych dążeń, biologicznych predyspozycji (Kwiatkowski P. 2016), stąd następująca koncepcja zadań do realizacji.

Grupa zadań szczegółowych do realizacji:

I. Zadania szczegółowe:

- przygotowanie do wdrożenia programu profilaktyki

Forma realizacji:

- diagnozowanie środowiska słuchaczy poprzez obserwację na zajęciach, podejmowanie indywidualnych rozmów, analizę jakościową wypowiedzi. Szczególne zwrócenie uwagi na budzenie ciekawości poznawczej, rozwijanie umiejętności twórczego myślenia, kształtowanie umiejętności selekcji, syntezy i analizy, kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji, pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów i ich twórczego wykorzystania

Osoby odpowiedzialne:

- grono pedagogiczne

Termin realizacji:

- początek roku szkolnego;
- monitorowanie sytuacji przez cały rok.

II. Zadania szczegółowe:

- zapewnienie bezpieczeństwa i higieny pracy ucznia

Forma realizacji:

- planowanie pracy zgodnie z przepisami BHP;
- przegląd sprzętu, pomocy dydaktycznych pod kątem bezpieczeństwa;
- systematyczne zapoznanie słuchaczy (w zależności od charakteru zajęć) z zasadami bezpieczeństwa dotyczącymi korzystania ze sprzętu, wykorzystania przestrzeni szkolnej itp.

Osoby odpowiedzialne:

- dyrektor,

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 2, 50-238 Wrocław

tel. 71 322 20 68, 322 76 82

tel./fax 71 792 50 01

www.skiba.edu.pl

e-mail:skiba@skiba.edu.pl

Program Profilaktyki

- -opiekunowie grup,
- nauczyciele przedmiotowcy,
- nauczyciele praktycy.

Termin realizacji:

- praca całoroczna

III. Zadania szczegółowe:

- zapewnienie uczniom pierwszej pomocy przedmedycznej w nagłych wypadkach.

Forma realizacji:

- zawiadomienie pogotowia ratunkowego;
- zabezpieczenie środków medycznych niezbędnych w czasie udzielania pierwszej pomocy;
- szkolenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy;
- w sytuacjach umieszczenia osoby w szpitalu – kontakt z rodziną, osobą bliską dla słuchacza;

Osoby odpowiedzialne:

- dyrektor,
- grono pedagogiczne.

Termin realizacji:

- praca całoroczna
- okresowe szkolenia organizowane na terenie jednostki organizacyjnej.

IV. Zadania szczegółowe:

- zorganizowanie pomocy pedagogiczno- psychologicznej dla słuchaczy.

Formy realizacji:

- obserwacja;
- rozmowy indywidualne o charakterze konsultacyjno-poradnianym;
- w szczególnych przypadkach, za zgodą słuchacza, kontakt z osobami z rodziny;
- kontakt z instytucjami pomocowymi, w których słuchacz może uzyskać pomoc.

Osoby odpowiedzialne:

- opiekunowie poszczególnych grup;
- pedagodzy i psycholodzy zatrudnieni w placówce

Termin realizacji:

- praca całoroczna

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 2, 50-238 Wrocław

tel. 71 322 20 68, 322 76 82

tel./fax 71 792 50 01

www.skiba.edu.pl.

e-mail:skiba@skiba.edu.pl.

Program Profilaktyki

V. Zadania szczegółowe:

- współpraca szkoły ze słuchaczami

Formy realizacji:

- realizacja zadań i tematyki zawartej w programach nauczania do przedmiotów;
- rozpoznawanie i dookreślanie trudności słuchacza;
- konsultowanie i udzielanie wsparcia merytorycznego słuchaczowi, w wypadku określonych psychologicznych konsekwencji – kierowanie słuchacza do pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówce;
- współpraca psychologów i pedagogów z pozostałymi nauczycielami w zakresie rozwiązywania trudności i problemów słuchaczy;
- w ramach zajęć pedagogicznych i psychologicznych poruszanie tematyki dotyczącej radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, problemowymi, stresującymi, dotyczącymi różnego rodzaju kategorii zagrożeń. Zachęcanie słuchaczy do dzielenia się własnymi doświadczeniami w tym zakresie, wykorzystanymi strategiami, planami rozwiązań podlegających omówieniu;
- prowadzenie konsultacji dla słuchaczy – pedagogów i psychologów;
- współpraca z instytucjami pomocowymi i specjalistami.

Pomoc w samopoznaniu, kształtowanie umiejętności akceptacji siebie poprzez dostrzeganie konsekwencji realizacji poszczególnych zadań (gratyfikowanie słuchaczy, dawanie informacji zwrotnych), pomoc w określaniu i nazywaniu uczuć, stanów psychicznych i radzeniu sobie ze stresem, kształtowanie empatii, zwracanie uwagi na zachowania asertywne. Ponadto: kształtowanie umiejętności słuchania i komunikowania się, rozwijania umiejętności rozwiązywania sytuacji konfliktowych, prowadzenia negocjacji, uświadamianie zagrożeń płynących z braku tolerancji, kształtowanie umiejętności trafnej oceny zjawisk społecznych, kształtowanie poczucia odpowiedzialności i rozwijanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej ale także w ujęciu makrospołecznym.

Osoby odpowiedzialne:

- - dyrektor placówki,
- - grono pedagogiczne,
- - pedagodzy,
- - psycholodzy

Termin realizacji:

- - praca całoroczna.

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 2, 50-238 Wrocław

tel. 71 322 20 68, 322 76 82

tel./fax 71 792 50 01

www.skiba.edu.pl

[e-mail:skiba@skiba.edu.pl](mailto:skiba@skiba.edu.pl)

Program Profilaktyki

VI. Zadania szczegółowe:

- zaznajamianie z różnorodnymi formami pracy.

Formy realizacji:

- uwzględnienie szczegółowej tematyki dotyczącej uzależnień, przemocy, depresji i prób samobójczych czy traumy w programach przedmiotowych z zakresu psychologii, podstaw pomocy psychologicznej, praktyki kompetencji społecznych, technik pracy z ciałem;
- uwzględnienie tematyki w ramach przedstawiania pracy projektowej wśród słuchaczy - powoływanie się na projekty realizowane w ramach instytucji takich jak: Ośrodek dla kobiet po przemocy; projekty Teatru MIT; projekty dotyczące uzależnień dla młodzieży; uwzględnienie w pracy psychologicznej takich projektów jak: Debata, Teatra Forum, Spójrz inaczej; ustawy dotyczącej przemocy i procedury „Niebieskiej Karty”

Osoby odpowiedzialne:

- nauczyciel prowadzący zajęcia z pedagogiki i psychologii,
- podstaw pomocy psychologicznej

Termin realizacji:

- tematyka zawarta w programie nauczania.

Działanie	Czas	Osoba odpowiedzialna
Szkolenie BHP		Dyrektor Szkoły- Michał Kott
Diagnoza potrzeb słuchaczy I roku: określenie oczekiwań względem szkoły	Wrzesień	Wszyscy nauczyciele
Warsztaty integracyjne	Wrzesień	Opiekunowie grup
Konsultacje nauczycieli	Przez cały rok szkolny.	Wszyscy nauczyciele
Realizacja zajęć dydaktycznych zgodnie z programem nauczania w oparciu o potrzeby słuchaczy	Przez cały rok szkolny, w obrębie następujących przedmiotów: - Pedagogika - Psychologia - Podstawy Pomocy Psychologicznej - Praktyka Kompetencji Społecznych - Wiedza o Społecznościach Lokalnych - Wspieranie Rozwoju Psychicznego Człowieka - Techniki Świadomej Pracy z Ciałem	Nauczyciele przedmiotowi.

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 2, 50-238 Wrocław

tel. 71 322 20 68, 322 76 82

tel./fax 71 792 50 01

www.skiba.edu.pl

e-mail: skiba@skiba.edu.pl

Program Profilaktyki

Realizacja działań animacyjnych, wymagających zaangażowania słuchacza	Przez cały rok szkolny, w obrębie zajęć z zakresu animacji związanego z teorią i praktyką animacji.	Nauczyciele przedmiotowi.
Rozwijanie kompetencji i zasobów własnych w obrębie zajęć praktycznych.	Przez cały rok szkolny, w obrębie zajęć praktycznych.	Nauczyciele przedmiotów artystycznych.
Prowadzenie dziennika psychologa.	Przez cały rok szkolny	Wyznaczeni nauczyciele
Monitoring.	Przez cały rok szkolny.	Zastępca dyrektora- Dorota Szczęśniak
Ewaluacja.	Maj/ Czerwiec	Dagmara Łupicka- Szczęśniak

Monitoring i ewaluacja

Program podlegać będzie stałemu monitoringowi, poprzez gromadzenie i analizę wytworów i materiałów, a także rozmowy prowadzone ze słuchaczami. Program ma charakter otwarty i podlegać będzie elastycznym zmianom w zależności od potrzeb i sugestii kadry oraz słuchaczy.

Zatwierdzam do realizacji

Michał Kott – dyrektor
Policealnego Studium Animatorów
Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

Policealne Studium Animatorów Kultury „SKiBA” we Wrocławiu

ul. Juliana Ursyna Niemcewicza 2, 50-238 Wrocław

tel. 71 322 20 68, 322 76 82

tel./fax 71 792 50 01

www.skiba.edu.pl

[e-mail:skiba@skiba.edu.pl](mailto:skiba@skiba.edu.pl)